OIKEUSMINISTERIÖ **LAUSUNTO**
Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen 13.6.2018

Perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen vuosikertomus 2017 (K 11/2018 vp): lausunto kuulemiseen 13.6.2018 klo 9.15

Pyydettynä lausuntona esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Viime hallituskaudella annettiin esitys laiksi perustuslain 25 §:n muuttamiseksi (HE 55/2014 vp.). Esityksen mukaan maassa olisi vähintään 9 ja enintään 12 vaalipiiriä (voimassa olevassa perustuslaissa haarukka on 12-18). Edellinen eduskunta hyväksyi esityksen jätettäväksi lepäämään seuraaviin valtiopäiviin. Nykyinen eduskunta kuitenkin hylkäsi esityksen 23.10.2015 (EK 14/2015 vp.). Samalla eduskunta hyväksyi seuraavanlaisen lausuman:

> ”Eduskunta edellyttää, että suomalaisen vaalijärjestelmän kehittämiseksi ja vaalilainsäädännön uudistamiseksi käynnistetään parlamentaarinen valmistelu, jossa otetaan huomioon perustuslakivaliokunnan kannanotot. Eduskunta painottaa, että valmistelun tulee olla avointa ja siinä tulee laaja-alaisesti ja ennakkoluulottomasti selvittää erilaisia vaihtoehtoja, joilla parhaiten voidaan lisätä vaalijärjestelmämme toimivuutta ja nostaa äänestysaktiivisuutta, parantaa vaalien suhteellisuutta, pienentää ns. piilevää äänikynnystä ja turvata alueellinen edustavuus.”

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lisäksi lausunnossaan (15.11.2017; PeVL 46/2017 vp) todennut muun ohella, että

> ”valiokunnan saaman selvityksen mukaan oikeusministeriön on tarkoitus asettaa lähiaikoina parlamentaarinen työryhmä valmistelemaan vaalijärjestelmän uudistamista eduskunnan lausumassa edellytetyllä tavalla. Valiokunta kiirehtii parlamentaarisen valmistelun käynnistämistä ja katsoo, että uudistustyön merkitys edustuksellisen demokratian legitimiteetin vahvistamisen kannalta ja vaalijärjestelmän uudistamiseen liittyvien näkemysten yhteensovittamisen vaikeus puoltaisivat valmistelun antamista arvovaltaisen parlamentaarisen komitean tehtäväksi.”

Oikeusministeriön tarkoituksena on asettaa kuluvan vaalikauden aikana työryhmä pohtimaan vaalijärjestelmän ja vaalilainsäädännön kehittämistä. Työryhmän tehtävänä olisi eduskunnan lausumassa edellytetyllä tavalla ennakkoluulottomasti laatia ehdotuksia vaalijärjestelmän uudistamisesta seuraavalla hallituskaudella. Työssään työryhmän tulisi tarttua ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin sekä koota ideoita ja vaihtoehtoisia ratkaisuja edustuksellisen demokratian haasteisiin. Työryhmän tulisi keskittyä erityisesti seuraaviin teemoihin:
- eduskuntavaalien suhteellisuuden parantaminen,
- puoluekentän toiminta tulevaisuudessa,
- osallistumisen eriytyminen ja äänestysaktiivisuuden lasku.

_____